

УЧПХ № 470/28.11.2016.

СТАНОВИЩЕ

на доц. Светослав Стефанов, д-р

относно

дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор”

Тема:

**“СИСТЕМА ЗА КОНТРОЛ НА ФИЗИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ И
СПЕЦИФИЧНАТА РАБОТОСПОСОБНОСТ
НА СТУДЕНТИ-БАСКЕТБОЛИСТИ ОТ РЕПУБЛИКА ТУРЦИЯ”**

Автор: Илкай Язарер

Област на висшето образование: Здравеопазване и спорт

Професионално направление: 7.6. Спорт

Научна специалност: Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. МЛФ)

Научен ръководител: доц. Цанко Цанков, д-р

Изготвил становището: доц. Светослав Стефанов, д-р

Данни за докторантурата

Представеният от Илкай Язарер комплект материали на хартиен носител по докторантурата е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав, като всички те са подготвени и представени в пълен комплект и са оформени прецизно.

Със заповед на Ректора на НСА ”В. Левски” № 1325/09.07.2013 г. Илкай Язарер е записан като редовен докторант към катедра „Баскетбол, волейбол, хандбал” при НСА ”В. Левски”. Отчислен е с право на защита със ЗП-2240/15.11.2016 г. Дисертационният труд е обсъден и предложен за официална защита на разширено заседание на катедра, определена със ЗП-2241/ 15.11.2016 г., вкл. и съставът на научното жури. При реализирането на дисертационния труд и изпълнението на нормативните изисквания по вече отминалите процедури на докторанта не са допуснати нарушения.

.

Актуалност на проблема

Актуалността на дисертационния труд се определя от важността на

разглеждания в него основен проблем – методите за оценка на физическото развитие и контрол на физическата работоспособност на студенти от Република Турция. Актуалността на изследваната проблематика произтича от необходимостта да се трансформира съществуващата система за контрол, като се подобрят обхватът и навременността му. Научното осмисляне на проблема, изисква решението на комплекс от проблеми от теоретичен, инструментален, нормативен и организационно – методологически характер. Това налага научната трактовка от докторанта на въпросите за приложението на контрола върху на физическото развитие и физическата работоспособност на студенти от Република Турция и открояването на инструментариума на този подход с оглед постигането на максимална ефикасност и прозрачност при осъществяването му.

Данни за дисертацията и автореферата

В дисертацията личи безупречно познаване на изследвания проблем от страна на докторанта. Стилът и начинът на изложение е отличен в професионално и езиково отношение. В дисертационния труд докторантът насочва вниманието към необходимостта за усъвършенстване на учебно-тренировъчния процес на студентите от профилираните групи по баскетбол.

Като се има предвид, че авторът е завършил бакалавърска и магистърска степен и се занимава активно с преподавателска, организационна и обществена дейност смятам, че написването на този дисертационен труд е венец на спортно-педагогическите му и научни търсения в областта на Физическото възпитание и спорта и в частност образователните технологии в обучението по баскетбол.

Авторефератът резюмира съдържанието на дисертационния труд, в него са залегнали всички глави от дисертацията и по коректен начин представя основните изследователски резултати. Съдържа изводи, препоръки за спортно-педагогическата практика и предоставя списък с научните публикации по проблематиката на дисертационния труд.

Дисертационният труд е структуриран според изискванията за такъв вид научни разработки. Съдържа въведение, изложение в четири глави - теоретична постановка на проблема, цел, задачи, методика и организация на изследването; анализ на резултатите от изследването; изводи и препоръки. Общият обем е от 138 страници, включително и приложения. Проучен е сериозен брой литературен и електронен брой източници на латиница и кирилица (99 на кирилица, 32 на латиница) и е направен сполучлив

теоретично-проблемен анализ. Дисертацията е онагледена със 17 таблици и 29 фигури, 3 нормативни таблици, 5 приложения, които демонстрират правилен подбор на текстовете, подходящи за илюстриране, както и владенето на високо ниво на съвременни технически средства от автора.

Усъвършенстването на учебно-тренировъчния процес на студентите от профилираните групи по баскетбол е тясно свързано с изучаването на особеностите на различните двигателни дейности. Това налага периодично да се провеждат изследвания и да се разкриват основните фактори и тенденции на това развитие, което от своя страна е обективна предпоставка за по-задълбочено навлизане в същността на явлениято, с цел подобряване подготовката на младите хора и повишаване на ефективността на вложения тренировъчен труд.

Първа глава на научната разработка започва с „Постановка на проблема“. Всъщност този раздел представлява литературен анализ, в който твърде подробно се разглеждат въпросите, свързани с актуалните политики и тенденции в обучението по физическо възпитание и спорт в Република Турция и тенденциите за усъвършенстване. Литературният анализ е направен компетентно и е достатъчен по обем, а представената информация дава ясна представа за необходимостта от създаване на система за контрол на **физическото развитие и специфичната работоспособност на студенти-баскетболисти от Република Турция.**

Направеното проучване на литературните източници, позволява да се формулира работната хипотеза. Така дефинираната работна хипотеза, определя изборът на различни подходи и използвания технологичен инструментариум за реализирането на целта и задачите на изследването.

Глава втора „Цел, задачи и методика на изследването“. Намирам изследователската цел за коректно дефинирана и съответстваща на реалните достижения, показани в дисертационния труд.

Докторантът обстойно описва организацията и методиката на проведеното изследване, което е направено с необходимата научна коректност. Изследването е направено по широк спектър от показатели, широк контингент от изследвани лица и надеждни математически методи за гарантиране на научната достоверност на резултатите, което придава академично равнище на разработката.

Разработената тестова батерия е високоинформативна и е описана коректно. Общо са използвани 24 показатели, които са разпределени в три групи: 9 морфофункционални за разкриване състоянието на основните антропометрични

признаци, 7 за специална физическа подготвеност и 8 за специфична технико-тактическа подготвеност.

Безспорен принос на дисертанта е идентифицирането на ключови компетенции и извеждането на нормативи за контрол и оценка. От направения анализ на преден план са изведени основни компетенции в обучението по баскетбол. Те се явяват базови и са от значение за ефективността и качеството на учебния процес. Неговото осигуряване гарантира достигането на необходимото ниво от компетенции като единство от знания, умения и участие в спортно-двигателната дейност.

В **трета глава** научно са анализирани резултатите от събраните и обработените данни. Извършеният анализ показва умението на докторанта да интерпретира творчески получените резултати, а от тук да обоснове по безспорен начин изведените нормативи за контрол и оценка. След анализа на данните от всяка група тестове са изведени обобщения. Разработени са индивидуални модели за въздействие върху всеки от участниците в изследваната съвкупност.

Докторантът дава заявка за изготвяне на критерии за оптимизиране на тренировъчния процес по баскетбол при студенти в Република Турция на базата на изведените фактори и на разработените оптимизационни модели в зависимост от слабите и силните страни в тяхната подготовка.

Предложените **изводи и препоръки** в края на труда отговарят на задачите на изследването, обективно произтичат от проведените проучвания.

Илкай Язарер е представил три публикации по темата, като всички представени публикации имат пряко или косвено отношение към докторантурата и доказват много висока степен на познаване на методологията и методиката на научните изследвания в областта на теорията и методиката на физическото възпитание. Те са основани на съществени изследвания, които могат да бъдат използвани пряко в преподавателската дейност на докторанта.

В докторския труд се открояват приноси, както по посока на иновационни идеи и алтернативни възможности в подхода за разнообразяване и обогатяване на съществуващите знания по тази проблематика, но така също и приноси с приложен характер, който от позициите ми на изследовател на спортно-педагогическата дейност като теория и практика, оценявам високо.

В края на моето становище искам да обобщя: Представеният за рецензиране дисертационен труд намирам за логически завършен и аналитичен. Видно е, че Илкай Язарер е открил нерешени или частично решени научно-приложни и

регулаторни празноти в областта на вътрешния контрол на физическото развитие и физическата работоспособност на студенти от Република Турция. Като имам предвид актуалността на разглежданата проблематика, посочените приноси и възможността за практическото им приложение, считам, че дисертационният труд на Илкай Язарер отговаря на общоприетите изисквания. Дисертационният труд на Илкай Язарер притежава научно-теоретическа новост и практическа приложимост.

Заклучение

Актуалността на изследваната проблематика, научната и практико-приложната стойност на разработката и направените изводи и заключения в дисертационния труд са достатъчно основание да оценя с **положителна оценка и предлагам на уважаемото Научно жури да присъди образователната и научна степен “доктор” на Илкай Язарер по научната специалност**

„Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. МЛФ)”,
Професионално направление: 7.6.Спорт

23.11.2016 г.

Гр. София

Изготвил становище:

(доц. Светослав Стефанов, д-р)